WYŻSZA SZKOŁA GOSPODARKI

PRZEWODNIK
PO PROCESIE DYPLOMOWANIA

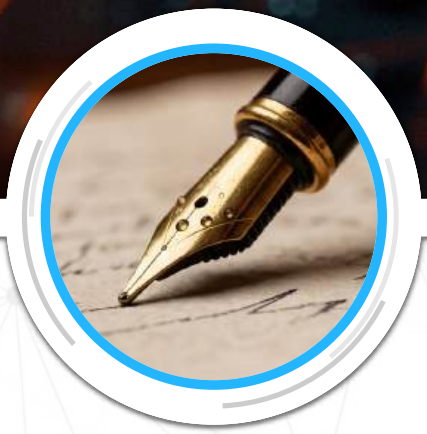

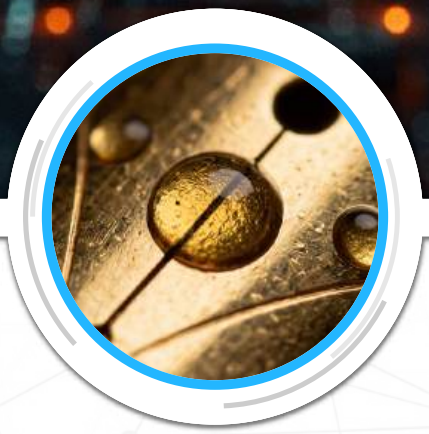

I WYBÓR I ZAPISY DO PROMOTORA BĄDŹ OPIEKUNA

1. Praca dyplomowa samodzielnie pisana przez studenta powstaje pod kierunkiem promotora natomiast projekt dyplomowy/projekt inżynierski samodzielnie pisany przez studenta powstaje pod kierunkiem opiekuna.

2. Poniższe schematy graficzne przedstawiają przyporządkowanie rodzajów prac ze względu na stopień realizowanych studiów w Wyższej Szkole Gospodarki w Bydgoszczy.

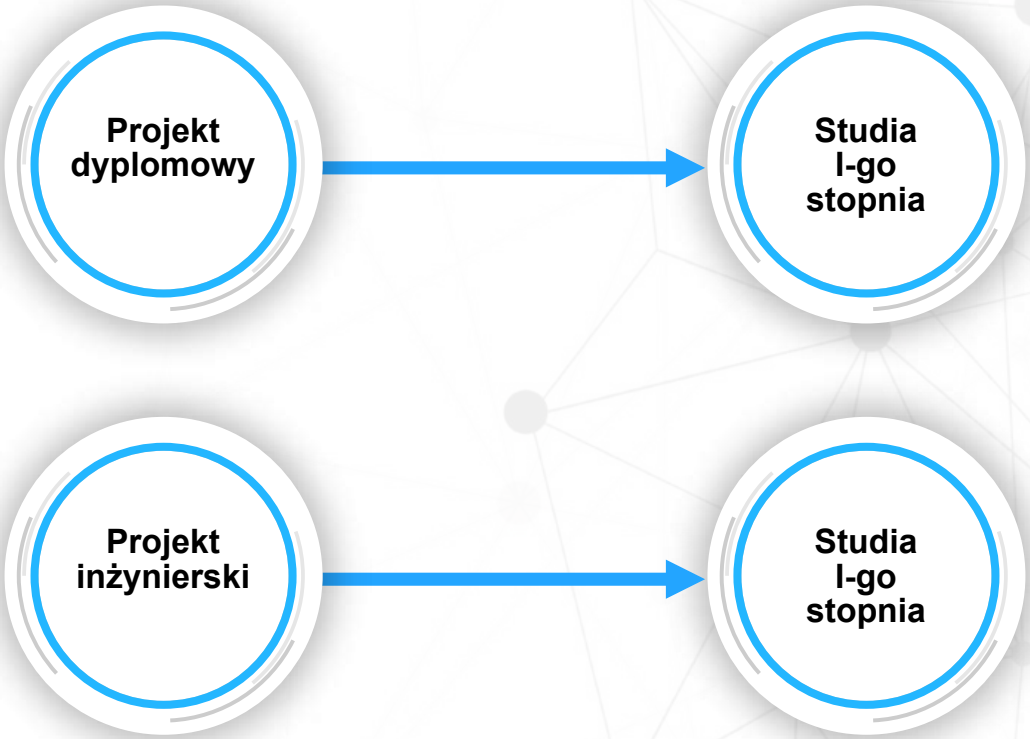

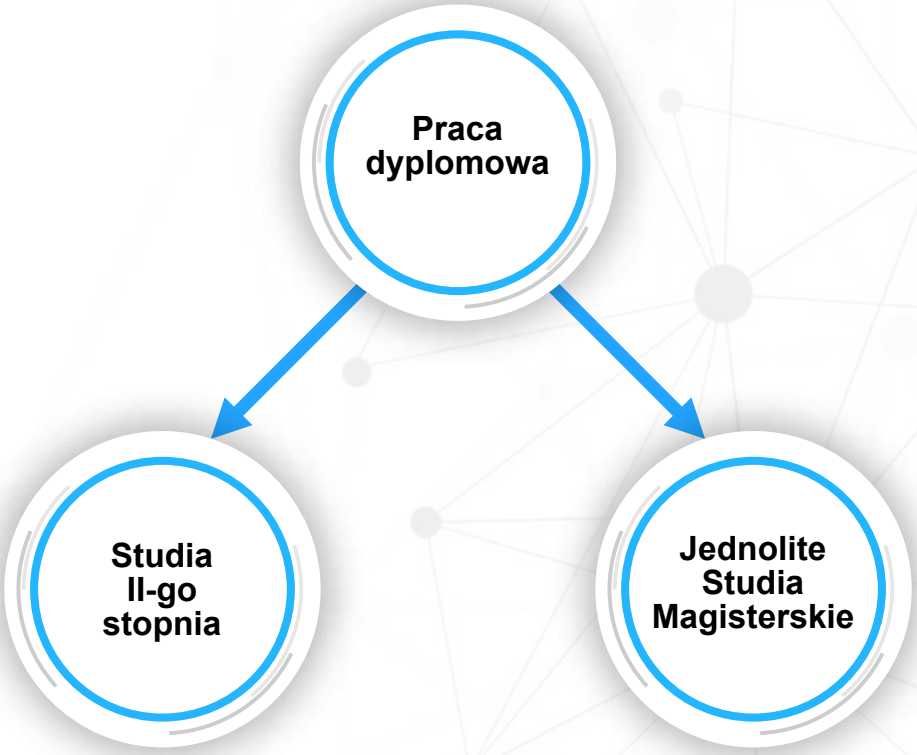

3. Dyrektor Katedry wskazuje listę promotorów prac dyplomowych lub opiekunów projektów dyplomowych/ projektów inżynierskich dedykowanych dla poszczególnych obszarów funkcjonujących w ramach danego kierunku studiów oraz ustala limity ilościowe studentów przypisanych do danego promotora. Dodatkowo Dyrektor Katedry ustala limit czasowy w którym student może dokonywać zapisu do danego promotora.

4. System otwierania zapisów do promotorów/opiekunów w przypadku studentów realizujących pracę dyplomową/projekt dyplomowy/projekt inżynierski prezentują poniższe schematy graficzne:

5. Zapisy studentów do poszczególnych promotorów bądź opiekunów odbywają się za pośrednictwem platformy elektronicznej iSAPS – aby dokonać zapisu należy zalogować się indywidualnie na swoje konto studenckie, wyszukać na dole strony zakładkę Dyplomowanie, następnie należy wybrać promotora bądź opiekuna przypisanego do danego obszaru i dokonać zapisu.

6. Po upływnie limitu czasowego zapisy do poszczególnych promotorów bądź opiekunów zostają zamknięte i stają się nieaktywne. Studenci którzy nie dokonali zapisu do promotora bądź opiekuna zostaną automatycznie przypisani do innych promotorów bądź opiekunów wskazanych dla danego obszaru studiów w ramach danego kierunku.

7. Dyrektor Katedry po zamknięciu zapisów do promotorów/opiekunów oraz po ewentualnym automatycznym przypisaniu studentów, którzy nie dokonali zapisu ostatecznie zatwierdza skład osobowy studentów do danego promotora/opiekuna. Dopiero wówczas promotor/opiekun będzie widział wszystkich swoich dyplomantów przypisanych do niego w ramach danego obszaru w zakładce Dyplomowanie na platformie elektronicznej iSAPS.

8. Dziekan w oparciu o wniosek studenta może wyrazić zgodę na zmianę promotora lub opiekuna tylko w uzasadnionych przypadkach, wynikających z długotrwałej nieobecności promotora/opiekuna bądź wynikających z rażącego braku kontaktu z ich strony względem studenta.

II WYBÓR TEMATU PRACY

1. Temat pracy dyplomowej bądź projektu dyplomowego/projektu inżynierskiego może zostać zaproponowany przez promotora bądź opiekuna lub może też zostać wskazany przez studenta, należy jednak pamiętać, że temat musi być powiązany z zagadnieniami charakterystycznymi dla danego obszaru studiów w ramach danego kierunku oraz dodatkowo musi zapewnić osiągnięcie przez studenta założonych efektów uczenia się dla danego obszaru funkcjonującego w ramach danego kierunku.

2. Po akceptacji tematu ze strony promotora/opiekuna wymagane jest wpisanie i zatwierdzenie tematu dla poszczególnego dyplomanta przez promotora/opiekuna na platformie elektronicznej iSAPS. Brak wpisania i zatwierdzenia tematu przez promotora bądź opiekuna skutkować będzie w przyszłości brakiem możliwości późniejszego wgrania pliku pracy dyplomowej bądź projektu dyplomowego/projektu inżynierskiego przez studenta na platformie elektronicznej iSAPS.

III PRZYGOTOWANIE PRACY

1. Po wyborze tematu student we współpracy z promotorem/opiekunem przygotowuje konspekt zawierający szczegółową strukturę pracy lub projektu. Przed przystąpieniem do samodzielnego pisania wymagana jest ostateczna akceptacja takiego konspektu ze strony promotora bądź opiekuna.

2. Promotor bądź opiekun w porozumieniu ze studentem tworzy harmonogram czasowy przygotowania pracy w ramach którego student jest zobligowany dostarczyć poszczególne rozdziały.

3. Schematy przedstawione poniżej obrazują przedmioty obowiązujące studentów w ramach modułu dyplomowania przypisanego dla projektu dyplomowego/projektu inżynierskiego/pracy dyplomowej w odniesieniu do 6-semestralnych studiów licencjackich I stopnia, 7-semestralnych studiów inżynierskich I stopnia, 3-semestralnych/4-semestralnych studiów magisterskich II stopnia oraz 10-semestralnych Jednolitych Studiów Magisterskich (JSM).

Projekt dyplomowy
PROJEKT DYPLOMOWY: moduł przedmiotów dla studiów I-go stopnia
Przygotowanie do egzaminu dyplomowego

Projekt inżynierski
Laboratorium dyplomowe
PROJEKT INŻYNIERSKI: moduł przedmiotów dla studiów I-go stopnia
Pracownia dyplomowa
Przygotowanie do egzaminu dyplomowego

Seminarium magisterskie
Seminarium magisterskie oraz przygotowanie do egzaminu dyplomowego
PRACA DYPLOMOWA: moduł przedmiotów dla studiów II-go stopnia oraz JSM
Metodologia badań naukowych
Komputerowe metody opracowania danych naukowych

4. W ramach przedmiotu seminarium magisterskie prowadzony jest bezpośredni monitoring postępów pracy dyplomowej jakich dokonuje student przez promotora, prezentowane są zasady przygotowania pracy dyplomowej - omawiana jest struktura pracy magisterskiej, badawczy charakter pracy magisterskiej, zastosowanie możliwych metod badawczych, wykorzystanie danych statystycznych, tworzenie spisu literatury oraz przypisów bibliograficznych, metody formułowania celu pracy, oraz sposobów osiągniecia celu pracy, korzystanie z naukowych baz danych bibliograficznych, artykułów naukowych, poruszane są też kwestie związane z plagiatem.

5. Natomiast w ramach przedmiotu seminarium magisterskie i przygotowanie do egzaminu dyplomowego omawiane są poszczególne zagadnienia obszarowe i kierunkowe wymagane na późniejszym egzaminie dyplomowym, przedstawiane są wymagania dotyczące egzaminu dyplomowego, student uczy się również zasad wystąpień publicznych i prezentacji osiągnięć z własnej pracy magisterskiej.

6. W ramach przedmiotu Metodologia badań naukowych omawiane są następujące zagadnienia: badanie, budowa i dynamika teorii naukowej, zarządzanie badaniami naukowymi, zasady formowania i prezentowania prac naukowych, zasady konstrukcji narzędzia pomiarowego, rodaje badań ankietowych, obliczanie miar z wykorzystaniem funkcji statystycznych programu Excel.

7. Komputerowe metody opracowania danych naukowych obejmują następujące bloki tematyczne: formaty i typy danych, wykresy, opracowanie statystyczne danych pomiarowych, analiza statystyczna populacji, aproksymacja i wygładzanie danych.

8. W ramach przedmiotu projekt dyplomowy prowadzony jest stały monitoring postępów w zakresie przygotowania przez studenta projektu dyplomowego, student we współpracy z wybranym opiekunem przygotowuje koncepcje projektu dyplomowego, ustalany jest przede wszystkim cel i zakres projektu, trzeba bowiem pamiętać, że efektem finalnym projektu ma być konkretny produkt/kampania/wdrożenie/program/model/analiza/etc a więc powstanie pewnego rodzaju wartość materialna lub niematerialna którą będzie można potencjalnie sprzedać w przyszłości w otoczeniu zewnętrznym. Omawiana jest również struktura projektu dyplomowego/inżynierskiego, poruszane są kwestie związane z przeprowadzeniem badań i zastosowaniem metod badawczych, analizą i oceną uzyskanych wyników, opracowaniem wniosków i rekomendacji, tworzenie spisu literatury oraz przypisów bibliograficznych.

9. W ramach przedmiotu przygotowanie do egzaminu dyplomowego omawiane są pytania obszarowe oraz kierunkowe, które pojawią się na egzaminie dyplomowym, przedstawiane są wymagania dotyczące egzaminu dyplomowego.

10. Natomiast w odniesieniu do projektu inżynierskiego regularne spotkania pomiędzy studentem a opiekunem odbywają się w ramach przedmiotu pod nazwą projekt inżynierski, gdzie student uczy się w jaki sposób sformułować zadanie projektowe, w jaki sposób je rozwiązać by zrealizować założony projekt inżynierski, omawiana jest dokumentacja techniczna czy też kwestie związane z prezentacją projektu inżynierskiego.

11. Laboratorium dyplomowe/Pracownia dyplomowa w tym przypadku następuje realizacja praktycznej części projektu inżynierskiego, zebranie wszelkiego rodzaju wyników pomiarów technicznych niezbędnych w projekcie, przeprowadzenie badań eksperymentalnych, sporządzenie dokumentacji technicznej.

12. Przygotowanie do egzaminu dyplomowego – obejmuje następujące elementy takie jak: omówienie zagadnień związanych z egzaminem dyplomowym, przygotowanie się do wystąpienia publicznego dotyczącego projektu inżynierskiego.

13. Na studiach I i II stopnia oraz jednolitych studiach magisterskich prace dyplomowe/projekty dyplomowe/projekty inżynierskie powinny mieć charakter aplikacyjny – zatem powstające w ramach projektów dyplomowych/inżynierskich poszczególne rozwiązania w postaci gotowych produktów/kampanii/wdrożeń/programów/modeli/analiz/etc czy też powstające w ramach prac dyplomowych wnioski badawcze mają być wykorzystywane do praktycznego zastosowania w otoczeniu zewnętrznym, to co zostanie opracowane powinno być wykorzystywane w praktyce przez wszelkiego rodzaju instytucje, firmy, organizacje funkcjonujące w przestrzeni społeczno-gospodarczej naszego kraju.

Zatem można powiedzieć, że docelowo powstające praktyczne prace dyplomowe/projekty dyplomowe/projekty inżynierskie powinny wpisywać się w istniejący rynkowy model popytowo-podażowy, gdzie z jednej strony mamy popyt na wszelkiego rodzaju produkty/kampanie/wdrożenia/programy/modele/analizy/badania zgłaszany przez wszelkiego rodzaju firmy, instytucje czy organizacje funkcjonujące w ramach gospodarki krajowej, a z drugiej strony mamy podaż w postaci praktycznych oraz gotowych rozwiązań powstających w ramach prac dyplomowych, projektów inżynierskich, które można potencjalnie wycenić i sprzedać w dzisiejszej istniejącej rzeczywistości gospodarczej.

14. Struktura projektu dyplomowego/inżynierskiego powinna być następująca:

- strona tytułowa wg ustandaryzowanego wzorca,
- oświadczenie woli autora,
- spis treści,
- określenie słów kluczowych (10-12) stanowiących podstawę adekwatnego doboru literatury (około 10 pozycji) zatwierdzone przez opiekuna przed rozpoczęciem projektu,
- wstęp z określeniem celu projektu oraz rekomendację wskazującą ewentualnego odbiorcę rozwiązania uzyskanego w projekcie,
- skondensowana część teoretyczna, ograniczona do niezbędnych podstaw (do 10 stron),
- założenia metodologiczne (cel pracy, problemy badawcze o charakterze praktycznym, metody, techniki i narzędzia oraz rekomendację wskazującą ewentualnego odbiorcę),
- rozbudowana część praktyczna, która powinna stanowić 2/3 objętości projektu,
- podsumowanie w formie wniosków i rekomendacji stanowiące formę autorefleksji wskazującej na osiągnięte w toku studiów efekty najbardziej przydatne do opracowania projektu oraz oceny własnego wkładu pracy,
- bibliografia,
- spis tabel, rysunków i wykresów,
- załączniki – głównie rysunki techniczne, schematy, specyfikacje, instrukcje obsługi, etc.

15. Dopuszcza się realizację projektu dyplomowego w formie studium przypadku, w którym student analizuje rzeczywisty problem praktyczny i proponuje jego rozwiązanie na podstawie wiedzy zdobytej podczas studiów. Studium przypadku powinno spełniać kryteria merytoryczne projektu dyplomowego oraz być osadzone w aktualnym kontekście branżowym, społecznym lub organizacyjnym.

16. Projekt dyplomowy może być opracowywany indywidualnie lub zespołowo, gdy złożoność zagadnień wykracza poza zakres pracy dla jednej osoby. Projekt zespołowy wymaga wykazania osiągnięcia przez każdego członka zespołu wszystkich zakładanych efektów uczenia się przypisanych do projektu dyplomowego.

17. W przypadku gdy projekt dyplomowy ma więcej niż jednego autora, każdy z autorów jest zobowiązany do złożenia osobnego oświadczenia woli autora.

18. Struktura pracy dyplomowej powinna być następująca:

- strona tytułowa wg ustandaryzowanego wzorca,
- oświadczenie woli autora,
- spis treści,
- wstęp – uzasadnienie wyboru tematu, cel pracy, hipotezy badawcze, metody badań oraz krótki opis struktury pracy,
- część merytoryczna w ujęciu pogłębionym zarówno od strony teoretycznej jaki i badawczej tworzą następujące rozdziały: 1) Teoretyczne podstawy tematu – przegląd literatury, definicje, teorie związane z badanym problemem – ten rozdział jest obszerny, bazujący na literaturze przedmiotu 2) Metodologia badań – opis przedmiotu badań, metod, narzędzi badawczych oraz charakterystyka próby badawczej (co było badane), 3) Wyniki badań i ich analiza – prezentacja danych, wykresy, tabele, interpretacja wyników w odniesieniu do hipotez, 4) Wnioski – porównanie własnych wyników z literaturą, wnioski końcowe, rekomendacje,

- zakończenie – podsumowanie realizacji celów pracy i główne wnioski,
- bibliografia,
- spis tabel, rysunków i wykresów,
- załączniki – kwestionariusze ankiet, scenariusze wywiadów, etc.

19. Dopuszcza się realizację pracy dyplomowej w formie studium przypadku, w którym student analizuje rzeczywisty problem praktyczny i proponuje jego rozwiązanie na podstawie wiedzy zdobytej podczas studiów. Studium przypadku powinno spełniać kryteria merytoryczne pracy dyplomowej oraz być osadzone w aktualnym kontekście branżowym, społecznym lub organizacyjnym.

IV WYMOGI FORMALNE I EDYTORSKIE ORAZ SYSTEM POWOŁAŃ W TEKŚCIE

1. Praca dyplomowa/projekt dyplomowy/projekt inżynierski powinny być napisane starannie, zarówno od strony językowej, jak i edycyjnej.

2. W tym celu należy stosować się do następujących zasad:

- zapis tytułów rozdziałów: wielkie litery, czcionka pogrubiona,
- zapis tytułów podrozdziałów: czcionka pogrubiona,
- nie należy wyróżniać niczego w tekście – czcionka pogrubiona stosowana jest jedynie do zapisu tytułów rozdziałów i podrozdziałów, zaś kursywa do wyrazów obcych (np. łacińskich),
- czcionka: Times New Roman, wysokość 12 pkt,
- odstęp między wierszami: 1,5,
- każdy nowy akapit rozpoczyna się wcięciem: 2 cm,
- ustawienia marginesów: po 2,5 cm,
- numerowanie stron: zewnętrzny róg dołu strony, przy czym pierwsza tytułowa strona nie posiada numeru,
- wszystkie tabele, schematy, wykresy itp. muszą być opatrzone numerem i tytułem umieszczanym nad danym elementem,
- informacja o źródle – zapis w wersji pełnej umieszcza się pod danym elementem,
- wszelkie skróty należy stosować w sposób konsekwentny w obrębie całego tekstu.

3. Należy pamiętać o tym, że wykorzystanie narzędzi sztucznej inteligencji (AI), jeśli nastąpiło, musi zostać odpowiednio oznaczone i opisane w pracy. Autor pracy dyplomowej powinien również być świadomy tego, że wersja ostateczna jego pracy zostanie zweryfikowana pod kątem plagiatu przez promotora w Jednolitym Systemie Antyplagiatowym (JSA). W przypadku projektu dyplomowego/ projektu inżynierskiego sugerowane jest analogiczna weryfikacja zwłaszcza części teoretycznej.

4. Wzór strony tytułowej pracy dyplomowej/projektu dyplomowego/projektu inżynierskiego wraz z oświadczeniem woli autora jest dostępny na stronie internetowej Uczelni – www.wsg.byd.pl, po wejściu na stronę wybieramy z zakładki Student kategorię Dziekanat, przechodzimy scrollem myszy w dół do sekcji Dyplomowanie i klikamy w Dokumenty – będziemy mieli możliwość pobrania plików edytowalnych w formacie Worda. W przypadku niniejszego przewodnika dodatkowo zamieszczamy wzory strony tytułowej dla pracy dyplomowej/projektu dyplomowego/inżynierskiego w końcowej części niniejszego opracowania na stronach 18-20.

5. Promotor/opiekun w porozumieniu ze studentem wybiera jeden z dostępnych wzorów powołań w tekście:

- **system tradycyjny,**
- **system APA-7,**
- **system Chicago.**

6. WZÓR W RAMACH SYSTEMU TRADYCYJNEGO:

Numery w tekście w indeksie górnym lub nawiasach (okrągłych, kwadratowych) odsyłają do przypisów ponumerowanych w kolejności ich wystąpienia w tekście. Wielokrotne powołania, które odnoszą się do tego samego zasobu informacji należy podawać pod odrębnymi numerami przypisów. Przypis może zawierać więcej niż jedno źródło. Przypisy zaleca się podawać w kolejności numerycznej. Umieszczamy je u dołu strony i oddzielamy od właściwego tekstu linią ciągłą. Przypisy możemy zamieścić również na końcu rozdziału lub pracy. Mogą mieć charakter opisów bibliograficznych jak również mogą być uwagami treściowymi. Gdy powołujemy się na zasoby informacji wymienione we wcześniejszych przypisach, to wówczas używamy skrótów, np. tamże, ibid, dz. cyt. itd. Program Word umożliwia automatyczne wstawianie przypisów u dołu strony bądź na końcu pracy: Odwołania → Wstaw przypis dolny lub Wstaw przypis końcowy.

PODSUMOWANIE:

Numeracja: Każdy przypis otrzymuje indywidualny, kolejny numer.

Ibidem / Tamże: Jeśli to samo źródło jest cytowane bezpośrednio po sobie, używa się skrótu „Ibidem" (lub „Ibid." / „Tamże") zamiast powtarzać pełny opis.

Skrócony opis: Gdy to samo źródło pojawia się ponownie, ale nie bezpośrednio, stosuje się skrócony opis bibliograficzny (nazwisko, tytuł, strona).

Lokalizacja: Przypisy umieszcza się na dole strony (przypisy dolne).

Kolejność w przypisie złożonym: Jeśli przypis zawiera kilka źródeł, podaje się je w kolejności od najstarszego.

System tradycyjny: (często stosowany w naukach humanistycznych w Polsce).

PRZYKŁAD:

Fragment tekstu z powołaniami:

Przed przystąpieniem do badań należy określić ich cel. Wymaga to uświadomienia sobie, po co podejmujemy badania. Tadeusz Pilch[1] uważa, że celem badań jest poznanie umożliwiające działanie skuteczne.

W koncepcyjnej fazie badań student musi również sformułować problemy badawcze. Według Janusza Sztumskiego „problemem badawczym nazywamy to, co jest przedmiotem wysiłków badawczych, czyli po prostu to, co orientuje nasze przedsięwzięcia poznawcze"[2]. Natomiast zdaniem T. Pilcha „problem badawczy to pytanie o naturę badanego zjawiska, o istotę związków między zdarzeniami lub istotami i cechami procesów, cechami zjawiska, to mówiąc inaczej uświadomienie sobie trudności z wyjaśnieniem i zrozumieniem określonego fragmentu rzeczywistości, to mówiąc jeszcze inaczej deklaracja o naszej niewiedzy zawarta w gramatycznej formie pytania"[3]. Nieco krócej definiuje to zagadnienie Mieczysław Łobocki, który mówi, że „problemy badawcze to pytania, na które szukamy odpowiedzi na drodze badań naukowych"[4].

Przypisy u dołu strony:

[1] Pilch T., Bauman T., Zasady badań pedagogicznych. Strategie ilościowe i jakościowe, Wyd. 2 popr. i rozszerz., Warszawa, Wydawnictwo Akademickie „Żak", 1998, s. 35. [2] Sztumski J., Wstęp do metod i technik badań społecznych, Wyd. 5 zm. i uzup., Katowice, „Śląsk" Wydawnictwo Naukowe, 1999, s. 41. [3] Pilch T., Bauman T., dz. cyt., s. 43. [4] Łobocki M., Wprowadzenie do metodologii badań pedagogicznych, Kraków, Oficyna Wydawnicza „Impuls", 2003, s. 110.

7. WZÓR W RAMACH SYSTEMU APA-7:

Styl APA opiera się na systemie (autor-data) w tekście oraz uporządkowanej alfabetycznie bibliografii na końcu pracy. W tekście stosuje się odsyłacze (Kowalski, 2020). Wszystkie pozycje cytowane w tekście zasadniczym (w odsyłaczach) muszą znaleźć się w Bibliografii w postaci opisów bibliograficznych.

W zapisie bibliograficznym należy wymienić nazwiska (wraz z inicjałami imion) wszystkich autorów, jeżeli ich liczba nie przekracza 20. Jeżeli liczba autorów publikacji wynosi 21 lub więcej, należy zapisać nazwiska i inicjały imion
pierwszych 19 autorów, następnie po przecinku wstawić wielokropek i podać nazwisko (wraz z inicjałami imienia lub imion) ostatniego autora.

W APA 7 zrezygnowano z podawania w zapisach bibliograficznych miejsca (tj. miasta i kraju) wydania książek. W Bibliografii opisy bibliograficzne porządkuje się w układzie alfabetycznym według nazwisk autorów lub według tytułów (jeśli nie ma podanego autora). Poszczególnych pozycji bibliograficznych nie numerujemy. Każdy pierwszy wiersz opisu bibliograficznego piszemy bez wcięcia, natomiast kolejne z wcięciem.

PODSUMOWANIE:

Cytowanie w tekście: Najczęściej stosuje się format: (Nazwisko rok, s. strona/y lub Nazwisko (rok, s. strona/y).

Bibliografia: Na końcu pracy, lista uporządkowania alfabetycznie wg nazwisk autorów.

Przypisy dolne wyjaśniające: Nie stosuję się przypisów dolnych do podawania źródeł cytowań (bibliografii). Przypisy dolne używa się oszczędnie, głównie w celu uzupełnienia treści lub podania informacji o prawach autorskich.

PRZYKŁAD:

Fragment tekstu z powołaniami:

Przed przystąpieniem do badań należy określić ich cel. Wymaga to uświadomienia sobie, po co podejmujemy badania. Tadeusz Pilch (1998) uważa, że celem badań jest poznanie umożliwiające działanie skuteczne.

W koncepcyjnej fazie badań student musi również sformułować problemy badawcze. Według Janusza Sztumskiego „problemem badawczym nazywamy to, co jest przedmiotem wysiłków badawczych, czyli po prostu to, co orientuje nasze przedsięwzięcia poznawcze" (Sztumski, 1999, s. 41). Natomiast zdaniem T. Pilcha „problem badawczy to pytanie o naturę badanego zjawiska, o istotę związków między zdarzeniami lub istotami i cechami procesów, cechami zjawiska, to mówiąc inaczej uświadomienie sobie trudności z wyjaśnieniem i zrozumieniem określonego fragmentu rzeczywistości, to mówiąc jeszcze inaczej deklaracja o naszej niewiedzy zawarta w gramatycznej formie pytania" (Pilch i Bauman, 2001, s. 43). Nieco krócej definiuje to zagadnienie Mieczysław Łobocki, który mówi, że „problemy badawcze to pytania, na które szukamy odpowiedzi na drodze badań naukowych" (Łobocki, 2003, s. 110).

WYKAZ PRZYPISÓW = BIBLIOGRAFIA ZAŁĄCZNIKOWA (na końcu pracy, układ alfabetyczny, pozycje nienumerowane, pełny opis)

Łobocki, M. (2003). Wprowadzenie do metodologii badań pedagogicznych. Oficyna Wydawnicza „Impuls".

Pilch. T. (1998). Zasady badań pedagogicznych. Wyd. 2 popr. i rozszerz. Wydawnictwo Akademickie „Żak".

Pilch, T., Bauman, T. (2001). Zasady badań pedagogicznych. Strategie ilościowe i jakościowe. Wyd. 2 popr. i rozszerz. Wydawnictwo Akademickie „Żak".

Sztumski, J. (1999). Wstęp do metod i technik badań społecznych. Wyd. 5 zm. i uzup. „Śląsk" Wydawnictwo Naukowe.

8. WZÓR W RAMACH SYSTEMU CHICAGO:

Styl oferuje dwa główne warianty[1]:

Wariant A: Autor-Data (Author-Date) – Działa podobnie do stylu harwardzkiego, używając w nawiasach formatu: (Kowalski 2024). Chętnie stosowany w naukach społecznych i przyrodniczych.

Wariant B: Przypisy-Bibliografia (Notes and Bibliography) – W tekście używa się cyfr (indeks górny), a źródło podaje w przypisie dolnym (u dołu strony). To najpopularniejszy wariant w humanistyce (historia, literatura).

Wybór między tymi dwoma wariantami zależy od dziedziny nauki oraz wymagań wykładowcy lub promotora. Niezależnie od wariantu, przestrzeganie wytycznych dotyczących cytowania w stylu Chicago zapewnia zachowanie spójności i integralność akademicką.

I. Wariant Autor-Data (Author-Date) w stylu chicagowskim jest powszechnie stosowany głównie w naukach ścisłych i społecznych. Składa się z krótkich odnośników w tekście oraz pełnej listy bibliograficznej na końcu pracy[2].

PODSUMOWANIE:

Cytowanie w tekście: Odniesienie umieszcza się w nawiasie okrągłym bezpośrednio po cytacie lub parafrazie (Chodyna 2026). W przypadku cytatu bezpośredniego należy dodać numer strony lub stron po przecinku (Chodyna 2026, 67). Jeśli nazwisko autora pojawia się w zdaniu jako jego część, w nawiasie podaje się już tylko rok: Jak zauważa Chodyna (2024)...

Bibliografia: Na końcu pracy znajduje się szczegółowy spis wszystkich cytowanych pozycji, ułożony alfabetycznie. Kluczową różnicą w stosunku do wariantu z przypisami (Notes and Bibliography) jest umieszczenie roku publikacji zaraz po nazwisku i imieniu autora (Chodyna, Bartosz. 2026. Tytuł książki. Wydawnictwo Naukowe PWN.). Zaleca się pomijanie miejsc publikacji (np. miast) w bibliografii.

PRZYKŁAD:

Fragment tekstu z powołaniami:

Przed przystąpieniem do badań należy określić ich cel. Wymaga to uświadomienia sobie, po co podejmujemy badania. Tadeusz Pilch (1998) uważa, że celem badań jest poznanie umożliwiające działanie skuteczne.

W koncepcyjnej fazie badań student musi również sformułować problemy badawcze. Według Janusza Sztumskiego „problemem badawczym nazywamy to, co jest przedmiotem wysiłków badawczych, czyli po prostu to, co orientuje nasze przedsięwzięcia poznawcze" (Sztumski 1999, 41). Natomiast zdaniem T. Pilcha „problem badawczy to pytanie o naturę badanego zjawiska, o istotę związków między zdarzeniami lub istotami i cechami procesów, cechami zjawiska, to mówiąc inaczej uświadomienie sobie trudności z wyjaśnieniem i zrozumieniem określonego fragmentu rzeczywistości, to mówiąc jeszcze inaczej deklaracja o naszej niewiedzy zawarta w gramatycznej formie pytania" (Pilch i Bauman 2001, 43). Nieco krócej definiuje to zagadnienie Mieczysław Łobocki, który mówi, że „problemy badawcze to pytania, na które szukamy odpowiedzi na drodze badań naukowych" (Łobocki 2003, 110).

WYKAZ PRZYPISÓW = BIBLIOGRAFIA ZAŁĄCZNIKOWA (na końcu pracy, układ alfabetyczny, pozycje nienumerowane, pełny opis)

[1] The Chicago Manual of Style. Pobrane 13 maja 2026 z: https://www.chicagomanualofstyle.org/home.html

[2] The Chicago Manual of Style. Author-Date: Sample Citations. Pobrane 18 maja 2026 z https://www.chicagomanualofstyle.org/tools_citationguide/citation-guide-2.html

Łobocki, Mieczysław. 2003. Wprowadzenie do metodologii badań pedagogicznych. Oficyna Wydawnicza „Impuls”.
Pilch, Tadeusz. 1998. Zasady badań pedagogicznych, Wyd. 2 popr. i rozszerz. Wydawnictwo Akademickie „Żak”.
Pilch, Tadeusz i Bauman, Teresa. 2001. Zasady badań pedagogicznych. Strategie ilościowe i jakościowe. Wyd. 2 popr. i rozszerz. Wydawnictwo Akademickie „Żak”.
Sztumski, Janusz. 1999, Wstęp do metod i technik badań społecznych, Wyd. 5 zm. i uzup. „Śląsk” Wydawnictwo Naukowe.

II. W wariancie Przypisy-Bibliografia (Notes and Bibliography)[3] wyróżnia się dwa główne rodzaje przypisów dolnych: pełny przypis (używany przy pierwszym powołaniu źródła) oraz skrócony przypis (używany przy kolejnych powołaniach). Używany dla kolejnych odwołań do tego samego źródła, aby uniknąć powtarzania długich danych. Ponadto przy kolejnych powołaniach tych samych pozycji bibliograficznych stosuje się przypisy skrócone, nie używa się skrótów „op. cit.” czy „ibidem”.

W przypadku cytowania tekstu dwóch autorów w przypisie wymienia się wszystkich autorów: w pełnym przypisie - imię nazwisko, w skróconym przypisie – tylko nazwisko. W bibliografii nazwisko pierwszego autora jest odwrócone (nazwisko, imię). Drugie jak w przypisie pełnym (imię nazwisko).

W przypadku cytowania tekstu więcej niż dwóch autorów w przypisie (pełnym lub skróconym) wymienia się tylko pierwszego autora z adnotacją „et al.” (lub „i in.”), natomiast w bibliografii należy wymienić maksymalnie sześciu autorów (pierwszy autor: nazwisko, imię, pozostali autorzy: imię nazwisko). Jeśli autorów jest więcej niż sześciu, należy wymienić tylko trzech pierwszych z adnotacją „et al.” (lub „i in.”).

W przypisach należy podać tylko te numery stron lub zakres stron tekstu, do których odnosi się przypis. Pozycje bibliograficzne szereguje się alfabetycznie według nazwisk autorów. Prace jednego autora wymienia się alfabetycznie według tytułów.

PODSUMOWANIE:

Numeracja przypisów: Ciągła, indeks górny w tekście (¹).

Umiejscowienie: Przypisy dolne (u dołu strony) lub końcowe (na końcu pracy).

Miejsca publikacji: Zaleca się pomijanie miejsc publikacji (np. miast) w przypisach i bibliografii (edycja 18, od września 2024 r.).

Interpunkcja: W pełnym przypisie elementy oddzielamy przecinkami, a nie kropkami (jak w bibliografii).

Bibliografia: Kolejność alfabetyczna, nazwisko autora na pierwszym miejscu (Nowak, Jan). Pierwszy wers każdego wpisu jest wyrównany do lewego marginesu, a każde następne wersy mają odstęp pięciu spacji od lewego marginesu.

PRZYKŁAD:

Fragment tekstu z powołaniami:

Przed przystąpieniem do badań należy określić ich cel. Wymaga to uświadomienia sobie, po co podejmujemy badania. Tadeusz Pilch[1] uważa, że celem badań jest poznanie umożliwiające działanie skuteczne.

[3]The Chicago Manual of Style. Author-Date: Sample Citations. Pobrane 18 maja 2026 z https://www.chicagomanualofstyle.org/tools_citationguide/citation-guide-1.html

W koncepcyjnej fazie badań student musi również sformułować problemy badawcze. Według Janusza Sztumskiego „problemem badawczym nazywamy to, co jest przedmiotem wysiłków badawczych, czyli po prostu to, co orientuje nasze przedsięwzięcia poznawcze”[2]. Natomiast zdaniem T. Pilcha „problem badawczy to pytanie o naturę badanego zjawiska, o istotę związków między zdarzeniami lub istotami i cechami procesów, cechami zjawiska, to mówiąc inaczej uświadomienie sobie trudności z wyjaśnieniem i zrozumieniem określonego fragmentu rzeczywistości, to mówiąc jeszcze inaczej deklaracja o naszej niewiedzy zawarta w gramatycznej formie pytania”[3]. Nieco krócej definiuje to zagadnienie Mieczysław Łobocki, który mówi, że „problemy badawcze to pytania, na które szukamy odpowiedzi na drodze badań naukowych”[4].

Przypisy u dołu strony:

[1] Tadeusz Pilch i Teresa Bauman, Zasady badań pedagogicznych. Strategie ilościowe i jakościowe, Wyd. 2 popr. i rozszerz. (Wydawnictwo Akademickie „Żak”, 1998), 35.

[2] Janusz Sztumski, Wstęp do metod i technik badań społecznych, Wyd. 5 zm. i uzup. („Śląsk” Wydawnictwo Naukowe, 1999), 41.

[3] Pilch i Bauman, Zasady badań pedagogicznych, 43.

[4] Mieczysław Łobocki, Wprowadzenie do metodologii badań pedagogicznych (Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2003), 110.

WYKAZ PRZYPISÓW = BIBLIOGRAFIA ZAŁĄCZNIKOWA (na końcu pracy, układ alfabetyczny, pozycje nienumerowane)

Łobocki, Mieczysław. Wprowadzenie do metodologii badań pedagogicznych. Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2003.

Pilch, Tadeusz i Teresa, Bauman. Zasady badań pedagogicznych. Strategie ilościowe i jakościowe. Wyd. 2 popr. i rozszerz. Wydawnictwo Akademickie „Żak”, 1998.

Sztumski, Janusz. Wstęp do metod i technik badań społecznych. Wyd. 5 zm. i uzup. „Śląsk” Wydawnictwo Naukowe, 1999.

9. Szczegółowe zasady sporządzania przypisów, bibliografii oraz opisu załączników itp. zawiera materiał dostępny na stronie Dziekanatu: https://www.wsg.pl/dziekanat w sekcji Dyplomowanie, klikamy w Przypisy bibliograficzne i bibliografię załącznikową i mamy możliwość pobrania właściwych plików w formacie PDF.

V ZŁOŻENIE PRACY W SYSTEMIE iSAPS, FORMALNE WYMOGI PROGRAMOWE

1. Student wgrywa ostateczną wersję pracy dyplomowej/projektu dyplomowego/projektu inżynierskiego wraz z abstraktem do systemu elektronicznego iSAPS. W systemie elektronicznym iSAPS promotor/opiekun zatwierdza wgraną pracę lub projekt wraz z abstraktem.

2. Prace dyplomowe poddawane są weryfikacji przez Jednolity System Antyplagiatowy (JSA). W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości stosuje się zapisy wynikające z Regulaminu studiów, a w dalszej konsekwencji – zapisy wynikające z przepisów prawa. W przypadku projektu dyplomowego/projektu inżynierskiego nie ma potrzeby sprawdzenia przy pomocy Jednolitego Sytemu Antyplagiatowego (JSA). Pomimo braku takiego wymogu formalnego sugeruje się jednak, by projekty, zwłaszcza w części teoretycznej były weryfikowane w JSA przez opiekuna o czym było wspomniane w poprzedniej części poradnika.

3. Do egzaminu dyplomowego student może przystąpić po uzyskaniu pozytywnych ocen ze wszystkich przewidzianych programem studiów zaliczeń i egzaminów oraz po uzyskaniu wszystkich zaliczeń w ramach wyznaczonych kart różnic i warunków, o ile zostały one wyznaczone. Musi uzyskać wymaganą programem studiów liczbę punktów ECTS oraz pozytywną ocenę pracy dyplomowej ze strony promotora i recenzenta lub w przypadku projektu dyplomowego/projektu inżynierskiego pozytywną ocenę ze strony opiekuna i pozytywną opinię ze strony opiniującego projekt.

Wymagane jest też mailowe złożenie poniższych dokumentów do dziekanatu w formie elektronicznej:

- strona tytułowa pracy dyplomowej/projektu dyplomowego/projektu inżynierskiego,
- oświadczenie woli autora dla pracy dyplomowej/projektu dyplomowego/projektu inżynierskiego,
- oświadczenie dotyczące terminu egzaminu dyplomowego,
- podbita karta obiegowa,
- raport z Jednolitego Systemu Antyplagiatowego (JSA) w formacie PDF (student otrzymuje raport od promotora), studenci składający projekt dyplomowy/projekt inżynierski są zwolnieni z posiadania raportu JSA, sugerowana jest jednak opcja sprawdzenia zwłaszcza części teoretycznej projektu w JSA przez opiekuna,
- dodatkowo można dołączyć dokument osiągnięcia studenta – informacje te zostaną uwzględnione w suplemencie do dyplomu.

4. Nie ma obowiązku drukowania i osobistego składania pracy dyplomowej/projektu dyplomowego/projektu inżynierskiego w dziekanacie, wystarczy samo wgranie pliku pracy przez studenta na platformę elektroniczną iSAPS.

VI RECENZJA PRACY, KOMISJA EGZAMINACYJNA I EGZAMIN DYPLOMOWY

1. Po zatwierdzeniu pracy dyplomowej przez promotora przydzielany jest recenzent, natomiast w przypadku projektu dyplomowego/projektu inżynierskiego zatwierdzonego przez opiekuna przydzielany jest opiniujący. Recenzent bądź opiniujący jest wyznaczany przez Dyrektora Katedry. Oceny pracy dyplomowej dokonują promotor i recenzent a w przypadku projektu dyplomowego/projektu inżynierskiego dokonują opiekun i opiniujący.

2. Jeżeli promotor/opiekun ocenił pracę/projekt na ocenę pozytywną, recenzent wystawił pozytywną ocenę pracy bądź opiniujący zaopiniował projekt pozytywnie i student zaliczył wszystkie semestry, spełnił wszystkie formalne wymogi programowe oraz dostarczył wymaganą dokumentację do dziekanatu wówczas sekretarz w porozumieniu z Dyrektorem Katedry ustalają termin egzaminu dyplomowego. Informację zawierającą datę egzaminu, godzinę egzaminu oraz sale wpisuje do systemu iSAPS sekretarz, następnie ta informacja jest widoczna dla studenta po zalogowaniu się na indywidulane konto na platformie elektronicznej iSAPS w zakładce Dyplomowanie. Dodatkowo student widzi również informację o składzie osobowym komisji egzaminacyjnej.

3. W przypadku, gdy ocena recenzenta/opinia opiniującego jest niedostateczna/negatywna, dziekan wyznacza dodatkowego recenzenta/opiniującego. Jeśli drugi recenzent/opiniujący ocenił pracę/zaopiniował projekt także niedostatecznie/negatywnie, praca/projekt nie może być podstawą ukończenia studiów.

4. Jeśli drugi recenzent/opiniujący ocenił pracę/zaopiniował projekt niedostatecznie/negatywnie, dziekan na wniosek studenta złożony w ciągu 14 dni od otrzymania zawiadomienia o kolejnej niedostatecznej ocenie/negatywnej opinii, może wyrazić zgodę na złożenie nowej pracy/nowego projektu napisanej/napisanego pod kierunkiem innego promotora/opiekuna.

5. Złożenie nowej pracy/nowego projektu nie może nastąpić wcześniej niż przed upływem trzech miesięcy i nie później niż po upływie sześciu miesięcy od daty wyrażenia zgody przez dziekana.

6. Termin egzaminu dyplomowego jest wyznaczany przez Dyrektora Katedry nie wcześniej niż po upływie dwóch tygodni i nie później niż po upływie miesiąca od złożenia wymaganych dokumentów. Egzaminy dyplomowe planowane są przez Dyrektorów Katedr w pierwszym podejściu na przełomie czerwca/lipca bądź w drugim podejściu w wrześniu. Dyrektor Katedry ustala również skład komisji egzaminacyjnej.

7. Komisja egzaminacyjna składa się co najmniej z trzech osób. Przewodniczącym komisji egzaminacyjnej jest dziekan lub nauczyciel akademicki przez niego upoważniony.

8. Egzamin dyplomowy odbywa się w formie ustnej i składa się z 2 części: przedstawienia założeń i wniosków wynikających z pracy dyplomowej/projektu dyplomowego oraz odpowiedzi na wylosowane pytania z zakresu programu studiów. W uzasadnionych przypadkach dziekan może podjąć decyzję o czasowym rozdzieleniu tych części.

9. Student zdający egzamin dyplomowy losuje trzy zagadnienia spośród sześćdziesięciu: dwa spośród 40 kierunkowych oraz jedno spośród 20 obszarowych (specjalnościowych). Po wylosowaniu pytań studentowi przysługuje czas (5 minut) na przygotowanie się do odpowiedzi.

10. Zagadnienia egzaminacyjne umieszczone są na platformie edukacyjnej ONTE. Po zalogowaniu się student naciska ikonę Kokpit widoczną w górnym pasku narzędziowym, następnie przechodzi na dół strony i klika w zakładkę Proces studiowania, potem student wybiera kierunek swoich studiów aktywując zakładkę Kierunki, ostatnią czynnością jest wybranie zakładki Informacja o trybie kończenia studiów gdzie znajdują się umieszczone w folderach zagadnienia egzaminacyjne (zagadnienia kierunkowe i obszarowe).

11. Prezentacja pracy dyplomowej/projektu dyplomowego/projektu inżynierskiego polega na przedstawieniu głównych założeń pracy lub projektu oraz wniosków, a także odpowiedzi na ewentualne pytania komisji egzaminacyjnej. Całość jest oceniana przez komisję jedną oceną - w skali od 2 do 5.

12. Ogłoszenie wyników egzaminu dyplomowego następuje w tym samym dniu. Moment ogłoszenia wyników ustalany jest indywidualnie przez przewodniczącego komisji egzaminacyjnej i uzależniony od liczby zdających w danym dniu.

13. Ocena z egzaminu dyplomowego i ocena końcowa umieszczona na dyplomie ukończenia studiów nie muszą być tożsame. Zasady oceniania znajdują uregulowanie w Regulaminie studiów.

14. Na dyplomie ukończenia studiów wpisuje się ocenę ustaloną na podstawie wyniku studiów wg zasady:

- poniżej 3,26 – dostateczny (3,0),
- 3,26-3,75 – dostateczny plus (3,5),
- 3,76-4,25 – dobry (4,0),
- 4,26-4,75 – dobry plus (4,5),
- powyżej 4,75 – bardzo dobry (5,0).

Średnia jest wyliczana do dwóch miejsc po przecinku.

15. Komisja egzaminacyjna może podwyższyć maksymalnie o jeden stopień ocenę końcową jeżeli:

- praca dyplomowa, jeżeli występuje, została oceniona na ocenę bardzo dobrą (5,0),
- student na egzaminie dyplomowym uzyskał oceną bardzo dobrą (5,0),
- w ciągu ostatnich dwóch lat studiowania uzyskał średnią ocen nie niższą niż 4,0,
- nie otrzymał żadnej oceny niedostatecznej w trakcie ostatniego roku studiowania (ostatnie dwa semestry).

16. Bezpośrednio po ogłoszeniu wyników egzaminu dyplomowego istnieje możliwość otrzymania zaświadczenia o ukończeniu studiów i uzyskaniu stopnia zawodowego. Zaświadczenie to nie zawiera szczegółowych informacji dotyczących oceny z egzaminu dyplomowego, jednak stanowić może dokument poświadczający ukończenie studiów na określonym kierunku i obszarze (specjalności) studiów do czasu otrzymania dyplomu ukończenia studiów. Po ukazaniu się ocen z egzaminu dyplomowego w systemie ISAPS student może odebrać w dziekanacie zaświadczenie, na którym będzie widniała ocena końcowa z egzaminu dyplomowego.

17. W terminie 30 dni od dnia ukończenia studiów Uczelnia wydaje absolwentowi dyplom ukończenia studiów wraz z suplementem do dyplomu oraz ich 2 odpisy, w tym na wniosek absolwenta – ich odpis w języku obcym.

WYŻSZA SZKOŁA GOSPODARKI
W BYDGOSZCZY

W P I S Z S W O J E I M I Ę I N A Z W I S K O

WPISZ TYTUŁ PRACY MAGISTERSKIEJ

P R A C A M A G I S T E R S K A

KIERUNEK: **Wpisz nazwę kierunku**

OBSZAR STUDIÓW: **Wpisz nazwę obszaru studiów**

Prowadzący seminarium dyplomowe:
Wpisz imię i nazwisko prowadzącego wykład

Promotor:
Wpisz imię i nazwisko prowadzącego konsultacje dyplomowe/promotora

Nr albumu autora pracy
Wpisz numer albumu

2026

WYŻSZA SZKOŁA GOSPODARKI
W BYDGOSZCZY

WPISZ SWOJE IMIĘ I NAZWISKO

WPISZ TYTUŁ PROJEKTU DYPLOMOWEGO

PROJEKT DYPLOMOWY

KIERUNEK: **Wpisz nazwę kierunku**

OBSZAR STUDIÓW: **Wpisz nazwę obszaru studiów**

Opiekun:
Wpisz imię i nazwisko prowadzącego projekt dyplomowy

Nr albumu autora pracy
Wpisz numer albumu

2026

WYŻSZA SZKOŁA GOSPODARKI
W BYDGOSZCZY

WPISZ SWOJE IMIĘ I NAZWISKO

WPISZ TYTUŁ PROJEKTU INŻYNIERSKIEGO

PRACA INŻYNIERSKA

KIERUNEK: **Wpisz nazwę kierunku.**

OBSZAR STUDIÓW: **Wpisz nazwę obszaru studiów.**

Opiekun:
Wpisz imię i nazwisko prowadzącego projekt inżynierski

Nr albumu autora pracy
Wpisz numer albumu.

2026

WYŻSZA SZKOŁA GOSPODARKI

Wyższa Szkoła Gospodarki ul.Garbary 2 85-229 Bydgoszcz
tel: 52 567 00 00 email: rekrutacja@byd.pl web: www.wsg.pl